

Youth Policy: Essence and Main Models of Implementation

UDC: 32.327

DOI: <https://doi.org/10.15421/172374>**Yermolenko Iryna**Ph.D. Student, <https://orcid.org/0000-0002-5071-9262>, ermolenko1608@gmail.com*Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)*

Abstract

The **purpose** of the study is to connect the essence of youth policy and to determine the basic models of its implementation. Because youth is an important resource of any democratic country.

The **relevance** lies in the fact that, taking into account the transformational processes that are taking place all over the world today, the need for the formation of a well-founded and effective youth policy that is able to respond to the problems and needs of the young generation in every country becomes obvious.

In the article, the author examines the essence of youth policy, as well as why it is important to understand the structural elements of this phenomenon. It has been established that a lot of literature on this topic has been developed recently and considerable experience has been gained. Over a long period of time, the countries of the world have gone through a long and difficult path and achieved success in the direction of forming an effective youth policy. Youth policy has a great influence on the life of the young generation, because it is within its framework that a large number of programs can be implemented in various areas: protection and security; participation in public life; education and health; mobility; career prospects, etc.

Modern youth policy is characterized as a dynamic system that can change under the influence of various internal and external factors. This, of course, should influence the nature of the development of youth policy and the specifics of its implementation.

Conclusions. Youth policy is a field that requires constant and systematic activity not only of state authorities, but also of civil society institutions. It was found that the processes of forming a high-quality and effective youth policy in Ukraine and other countries are rapidly gaining momentum, as the young generation puts forward their demands and becomes more and more active, which creates the need for constant updating of data.

Keywords: youth, youth policy, state youth policy, youth policy models, youth participation

Молодіжна політика: сутність та основні моделі реалізації

Єрмоленко Ірина*Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)*

Анотація

Метою дослідження є з'ясування сутності молодіжної політики та визначити основні моделі її реалізації. Оскільки, саме молодь є важливим ресурсом будь-якої демократичної країни.

Актуальність полягає у тому, що враховуючи ті трансформаційні процеси, що сьогодні відбуваються у всьому світі стає очевидною потреба у формуванні обґрунтованої та ефективної молодіжної політики, що здатна реагувати на проблеми та потреби молодого покоління у кожній країні.

У статті автор досліджує сутність молодіжної політики, а також, чому важливо розуміти, з яких структурних елементів складається дане явище. Встановлено, що за останній час було напрацьовано багато літератури з цієї тематики та отримано неабиякий досвід. Протягом тривалого періоду країни світу пройшли довгий та складний шлях і досягнули успіху у напрямку формування дієвої молодіжної політики. Молодіжна політика має великий вплив на життя молодого покоління, бо саме в її рамках може втілюватися велика кількість програм у різних областях: захист та безпека; участь у громадському житті; освіта та здоров'я; мобільність; кар'єрні перспективи тощо.

Охарактеризовано сучасну молодіжну політику як динамічну систему, яка може змінюватися під впливом різноманітних внутрішніх та зовнішніх чинників. Це, безумовно, має впливати на характер вироблення молодіжної політики та особливості її реалізації.

Висновки. Молодіжна політика – це сфера, що потребує постійної та системної діяльності не лише органів державної влади, але й інститутів громадянського суспільства. З'ясовано, що процеси формування якісної та ефективної молодіжної політики в Україні та інших країнах стрімко набирають обертів, оскільки молоде покоління висуває свої вимоги і стає все більш активним, що створює необхідність постійної актуалізації даних.

Ключові слова: молодь, молодіжна політика, державна молодіжна політика, моделі молодіжної політики, участь молоді

Вступ.

Сучасна молодь є важливим ресурсом будь-якого суспільства й важливим фактором соціально-економічного розвитку країни її творчим та потужним ресурсом. При цьому саме молодь є недостатньо захищеною частиною населення й потребує певних правових, організаційних та економічних умов для своєї самореалізації. Адже за сприятливих умов саме молодь є найбільш активною соціальною групою, а відповідно може виступати ініціатором та реалізатором державної політики.

Тому саме молодіжна політика є невід'ємним атрибутом сучасного суспільства, що відображає місце молоді у ньому. Кожна окрема країна має свій власний досвід творення молодіжної політики. Більше того, ці процеси можуть відрізнятися залежно від регіону, міста або ж навіть села. У свою чергу, знання, отримані від науковців, мають сприяти розробці обґрунтованої молодіжної політики. Однією з найбільш складних і вагомих проблем становлення й розвитку демократичних країн та формування дієздатного громадянського суспільства є визначення правових засад відносин держави й молоді. Беззаперечно, цей процес включає в себе не лише державні органи, але й цілу низку суспільних інститутів, які так чи інакше відіграють вагомий роль у соціалізації молоді, забезпеченні її політичних, культурних і соціально-економічних прав.

Оскільки саме молодь є одним з основоположних факторів розвитку сучасної держави, вона є основним елементом всіх суспільних змін, що має належним чином бути закріплене шляхом формування й реалізації молодіжної політики. Тому **метою дослідження** є з'ясування сутності молодіжної політики та визначення основних моделей її реалізації, бо саме молодь є важливим ресурсом будь-якої демократичної країни.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій.

Поняття молодіжної політики та її складові елементи у своїх працях висвітлювали багато науковців. Такі зарубіжні науковці як Х. Вільямсон намагався окреслити межі молодіжної політики та визначити її основні елементи (Williamson, 2006). К. Екклстоун та Л. Льюїс розглядають молодь як особливу категорію населення, а молодіжну політику, відповідно, як специфічну діяльність, що направлена на вирішення потреб молоді робота (Ecclestone, & Lewis, 2014). Такі українські вчені як Т. Стукан, який досліджував принципи молодіжної політики та її стан реалізації в Україні. (Стукан, 2020) С. Гринчишин, у його працях обґрунтовано молодіжну політику у контексті сучасного суспільного розвитку (Гринчишин, 2019). В. Барабаш, що вивчав обставини формування формування молодіжної політики та її реалізації, зокрема на досвіді України. Незважаючи на наявність чисельної кількості праць з даної тематики, це питання потребує подальшого вивчення, оскільки

питання формування та впровадження ефективної молодіжної політики в Україні потребує детального дослідження основних її засад та урахування досвіду інших країн (Барабаш, 2004). І. Малик, яка з'ясовувала основні ціннісні акценти у формуванні молодіжної політики в Україні (Малик, 2021). Не зважаючи на таку кількість праць, питання сутності молодіжної політики та основних її аспектів діяльності потребує подальшого вивчення.

Результати дослідження.

Перше слово у словосполученні «молодіжна політика» змушує нас задуматися про саме поняття «молодь» у різних його аспектах. Адже саме від розуміння даного поняття у більшій мірі визначається фактичний зміст «молодіжної політики». О. Каретна проаналізувала різні підходи до визначення даного поняття. Так, дослідниця зазначає: «...у соціально-психологічному підході молодь – це певний вік зі своїми біологічними особливостями й психологічними стосунками. Згідно з конфліктологічним підходом молодь – це важкий, повний стресів і надзвичайно важливий період життя. У ролі виховання молодь – це особлива поведінкова фаза в житті, коли вони більше не грають дитячих ролей і водночас не є повноправними носіями ролей дорослого. У рамках субкультурного підходу молодь – це група зі своїм специфічним способом життя, стилем поведінки... У соціалізаційному підході, молодь – це період соціального зростання, первинної соціалізації... У суб'єктивному підході – спрямованість у майбутнє, оптимізм, життєлюбність. У межах процесуального підходу молодь – це ті, хто...перебуває у стані становлення, формування» (Каретна, 2009, с. 289).

Молодь є складний, комплексний і багатоаспектний феномен суспільного життя дослідженням якого займаються в рамках різноманітних наукових підходів: економічного, соціального, культурологічного, політичного тощо. Появу понять «молодіжна політика» та «державна молодіжна політика» науковому обігу низка зарубіжних та українських вчених пов'язує із соціально-економічними змінами ХХ століття та відповідно, посиленням ролі молоді у соціальному прогресі. Саме 50-60 роках минулого століття молодь почала виокремлюватися як самостійна соціальна група (Смокова, 2019, с. 138). Процеси демократизації, які активно відбувалися серед європейських країн після Другої світової війни стимулювали появу особливостей молодіжної групи. А вже у 70-х роках ХХ століття молодіжна політика стає самостійним напрямом державної політики у більшості розвинутих країн світу. Це знаходило свій вияв у різноманітних законах, програмах, що пов'язані з реалізацією прав молоді, насамперед, у сфері освіти чи працевлаштування.

Цінним для розуміння природи молодіжної політики є твердження англійського дослідника

Х. Вільямсона про те, що сутність «молодіжної роботи» полягає у побудові надійних і довірливих відносин з молоддю з метою її підтримки та розширення можливостей для її навчання, що сприяє особистісному розвитку (Williamson, 2006). Говорячи про молодіжну політику, потрібно розуміти, що мається на увазі у кожному конкретному випадку: сам процес формування політики, сфера її реалізації чи конкретна діяльність, яка орієнтована на молодих людей.

А. Счізеротто та Г. Гаспероні вбачають, що поняття молоді у політичному контексті є продуктом насамперед національних та історичних традицій. Для Європейських країн з давніми традиціями молодіжна робота та молодіжна політика мають тенденцію до визначення останньої як політики, що спрямована на молодь, що включає або всю молодь загалом або окремі її категорії (Schizzerotto, & Gasperoni, 2001).

Як вважають К. Екклстоун і Л. Льюїс, молодіжна політика, як особлива сфера політики, покликана покращити умови життя та можливості молоді, а також підтримати її рівні можливості для участі в економічному, соціальному та політичному житті. Однак молодь можна розглядати та описувати по-різному, що призводить до різних стратегій молодіжної політики, які можуть відрізнятися залежно від національних та регіональних контекстів. Молодіжна політика має різноманітні завдання, які охоплюють багато сфер соціальної політики такі як житло, охорона здоров'я, освіта та робота (Ecclestone, & Lewis, 2014).

Серед українських науковців варто зазначити В. Головенько у своїх працях, розглядаючи процеси формування й реалізації молодіжної політики визначає він визначав її як це комплексне явище, яке є результатом практичної, науково-теоретичної та іншої діяльності соціальних інституцій стосовно молоді. (Головенько, 2006, с. 28). А також відмітив, що в основі молодіжної політики лежать наступні принципи: участі; рівності та доступності; гарантій, соціальної компенсації, пріоритету, спадкоємності.

Схожої думки дотримується М. Гайванович, на його думку, державна молодіжна політика – це, по-перше, система ідей, теоретичних положень щодо місця й ролі молодого покоління у суспільному розрізі; по-друге – це практична діяльність суб'єктів вищезгаданої політики: громадських організацій та інших соціальних інститутів щодо реалізації ідей з метою формування й розвитку молоді, та реалізації її творчого потенціалу з метою формування нового суспільства (Гайванович, 2000, с. 117). Погляди цих дослідників перетинаються у тому, що вони не нівелюють вплив інститутів громадянського суспільства на здійснення окремої політики щодо молоді, поза контролем держави.

Молодіжна політика є комплексним явищем і має складну структуру. Часто, говорячи про

«молодіжну політику» мають на увазі «державну молодіжну політику», ці явища безумовно перетинаються і залежать одне від одного, але їх не варто ототожнювати. Так, на думку українського науковця, В. Барабаша – власне молодіжна політика є діяльністю усіх суспільних інститутів, до яких належать партії, громадські організації та деякі інші інститути громадянського суспільства, які ставлять собі за мету соціалізацію молоді та їх інтеграцію у суспільні процеси. Державна молодіжна політика – це перш за все діяльність держави, наявність законодавчо оформлених ідей стосовно місця й ролі молоді та розроблена система державних заходів для реалізації цих ідей. Проте, як і молодіжна політика, так і державна молодіжна політика, мають за мету створення відповідних, соціальних, правових, економічних умов і гарантій для розвитку молодого покоління (Барабаш, 2004, с. 124).

Український дослідник Т. Стукан, узагальнюючи різноманітні дефініції поняття «молодіжна політика» прийшов до висновку, що це певний вид діяльності держави або інших формальних чи неформальних інституцій громадянського суспільства, що забезпечують соціальні, культурні та економічні гарантії, де молодь може себе реалізувати і отримати бажаний ефект. (Стукан, 2020).

А от якщо звернутися до Закону України «Про основні засади молодіжної політики», то можемо побачити наступне трактування: «Молодіжна політика – напрям державної політики, спрямований на створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов і гарантій для соціалізації та інтеграції дітей та молоді в суспільні процеси, що здійснюються в інтересах дітей та молоді та за їх участю» (Про основні засади, 2021).

Якщо узагальнити, то на думку більшості науковців молодіжна політика є системною діяльністю, що включає ефективну роботу органів державної влади та місцевого самоврядування з молоддю та молодіжними рухами, створення відповідних економічних, соціальних та культурних умов для інтелектуального, фізичного, морального й творчого розвитку молоді та її самовизначення як у власних інтересах, так і в інтересах держави. Проте, навіть сьогодні важко виокремити загальноприйняте визначення молодіжної політики. Оскільки кожна країна має свою внутрішню політику, що включає ті чи інші аспекти роботи з молоддю.

У процесі формування будь-якої молодіжної політики, зокрема національного плану, уряди та інші зацікавлені сторони можуть враховувати наступні рекомендації (Serban, & Barber, 2018):

- участь у інклюзивному процесі: залучати та розширювати можливості всіх зацікавлених сторін з самого початку до розробки, впровадження та оцінки молодіжної політики;

- знайти ситуацію та проведення аналізу потреб: складення анкет ситуації розвитку молоді у вашій країні;

- визначення вразливих груп: у рамках оцінки потреб та аналізу ситуації варто визначати, які групи молоді живуть у вразливих ситуаціях, створених або поточними обставинами, політичними умовами, або довгою історією соціального відчуження та дискримінації;

- чітке розуміння своїх ресурсів: знати, що у вас є і що вам потрібно інвестувати в молодь, створивши профіль доступних і необхідних ресурсів у країні, які є специфічними для молоді;

- встановити бюджет, виділений на реалізацію молодіжної політики: незважаючи на те, що молодіжна політика є міжгалузеву сферою розвитку, яка потребує дій у межах кількох департаментів, міністерств та відомств, важливо, щоб створена провідна агенція мала специфічний бюджет для реалізації молодіжної політики, який може розповсюджуватися відповідальними особами;

- розробити чітке бачення реалізації молодіжної політики: розробити національний план дій на основі потреб молоді та наявного бюджету;

- створити інституційну структуру, сприятливу для реалізації молодіжної політики: створити провідну агенцію (або координаційні центри в різних урядових міністерствах) як частину ефективної структури для координації молодіжної політики.

Варто приділити увагу типології молодіжної політики, здійсненої Д. Галлі та С. Паугамом, яка базується на дослідженні роботи з молоддю у європейських країнах. В основі даної типології лежить система суспільного забезпечення (Wellfare) і може бути класифікована наступним чином (Біляєв, 2019, с. 30-36):

- соціал-демократична модель соціального забезпечення (притаманна для скандинавських країн);

- ліберальна модель (мінімальний режим соціального забезпечення, прикладом є Великобританія);

- консервативна модель (орієнтована на зайнятість, притаманна центральноєвропейським країнам);

- субінституціональна модель (притаманна країнам Середземномор'я).

Окрім даної типології існує безліч інших. Так наприклад, за рівнями молодіжна політика у більшості країн світу має трирівневу структуру та проводиться на державному (загальнонаціональному) рівні, на регіональному та місцевому (муніципальному чи районному) рівнях. Необхідно пам'ятати, що сама молодь також повинна приймати безпосередню участь у виробленні молодіжної політики, без реалізації даного принципу молодіжна політика буде вкрай неефективною.

Відповідно до існуючої практики здійснення молодіжної політики, можна сьогодні виокремити декілька основних її моделей, що залежать від певних критеріїв: рівень демократії, національно-культурні та історичні традиції, нормативно-правове забезпечення.

Перша модель – універсалістська. Вона притаманна для країн Західної Європи та Скандинавії і є найбільш демократичною, характеризується паритетним рівнем контролю державою молодіжних організацій при одночасному наданні їм широкої свободи дій. Така модель виникла як результат реорієнтації політики щодо молоді в останні 10-15 років, який ідосі супроводжується активними заходами та діяльністю молодіжного руху. Специфічним для цієї моделі є відсутність міністерства у справах молоді в органах влади (Краснопольська, 2019, с. 33).

Наступна, соціал-демократична модель, що визначає провідну роль держави у визначенні пріоритетів молодіжної політики та її реалізації. При цьому держава активно взаємодіє з недержавними організаціями. Подібна модель характерна для економічно розвинутих країн Європи, таких як Німеччина та Франція. До характерних особливостей даної моделі ми можемо віднести: структурування молодіжної політики за рівнями (загальнонаціональний, регіональний, місцевий); співробітництво центральної влади та неурядових організацій; проведення моніторингу проблем молоді незалежними експертами; застосування комплексу заходів з культурно-морального виховання молоді. Проте, механізм залучення самої молоді не є чітко визначеним (Кожушко, 2014, с. 98)

Протекційна модель, що характерна для країн Центральної Європи, також має давні традиції. Категорія «молодь» у контексті даної моделі включає в себе не лише дітей та осіб віком до 18 років, але й молодих дорослих та молоді сім'ї. Перш за все, у даній моделі акцентується увага на професійній роботі з молодим поколінням. Дану роботу проводять відповідні міністерства, уповноважені управління та профільні молодіжні сектори. Як і у випадку з універсалістською моделлю, тут також молодіжна політика формується та впроваджується спільно з інститутами держави та громадянським суспільством. Протекційна модель є досить високоінституціоналізованою й має гарну правову основу, незважаючи на зміну молодіжних проблем, відповідно до вимог часу (Мотречко, 2014, с. 5).

Громадівська модель, яка є характерною для Великобританії, має глибоке коріння. Держава визначає цілі та напрями реалізації молодіжної політики, а її реалізація покладена на місцеве самоуправління та громадські організації. Тобто дана модель характеризується відсутністю спеціальних міністерств у справах молоді та молодіжної політики. Цільовими групами державної молодіжної політики є

різні групи молодих людей з особливими потребами, а головною метою – запобігання виникненню соціальних проблем та їх профілактика (Жужа, 2019).

Відносно новою є модель молодіжної політики країн Середземномор'я, або її ще називають централізованою. Молодіжна політика тут переважно є централізованою й зосередженою на державному рівні, залучення до процесу органів місцевого самоврядування є дещо слабким. Окрім того, рівень залученості молоді та її участь у громадських організаціях є низькою, але посилення рівня участі молоді є одним з пріоритетних напрямів молодіжної політики у цій моделі (Конюх, 2019).

Загалом, у європейських країнах нагромаджено чималий досвід з формування та реалізації молодіжної політики. Відповідно до того, як ця політика впроваджується, розрізняють неокласичну й соціал-демократичну моделі молодіжної політики. Зміст першої полягає в тому, що держава зосереджується на наданні соціальної допомоги лише тим категоріям, що її потребують. Соціал-демократична модель, що зараз застосовується у більшості європейських країн, полягає у тому, що сама держава бере на себе зобов'язання вирішувати більшість складних проблем молоді загалом (Гуцалова, 2014, с. 20).

Висновки.

Молодь є окремою соціальною групою суспільства, якій притаманні свої психологічні, соціальні, культурні особливості. Відповідно, молоде покоління має свої потреби і проблеми, які потребують вирішення. Довгий час молодіжна політика не вважалася самостійною і могла виступати як частина соціальної, культурної чи економічної політики. З урахуванням трансформаційних процесів у світі та Україні зокрема, постала необхідність реагувати на проблеми молодого покоління, яке стає дедалі

активнішим, що спонукає до вироблення окремої стратегії, ефективної та дієвої молодіжної політики. Звичайно, у кожній країні склалася певна національна традиція роботи з молоддю, що має динамічний або статичний характер. Проте, розробка основ державної молодіжної політики – це не лише пріоритетне завдання окремих країн, а також цілі міжнародного співтовариства, в тому числі різноманітних міжнародних організацій. Розвиток країни може бути ефективним лише за умови активної участі молодого покоління у процесах реформування держави. Саме творчий потенціал молоді, її інтелект є необхідною складовою модернізації будь-якого суспільства. А аналіз та розробка оптимальної молодіжної політики, а також визначення чітких критеріїв її оцінки відіграють тут провідну роль. Оскільки молодь – це фактор прогресу суспільства, а її інтелектуальна реалізація слугує показником успішного соціально-економічного розвитку та державотворення загалом.

Успішне розв'язання проблем з якими сьогодні зіштовхується молодь по всьому світу можливе лише за умови об'єднання державних структур, які відповідають за формування й реалізацію молодіжної політики, відповідних інститутів громадянського суспільства, науковців і, безумовно, самої молоді. Оскільки, саме молоде покоління є тим стратегічним ресурсом, що визначає соціально-економічний розвиток своєї країни. Саме ця соціальна група є найбільш креативною, мобільною, але в той же час найбільш вразливою категорією населення. Відповідно для самореалізації та всебічного розвитку та реалізації свого потенціалу, молодь потребує створення необхідних умов. Наше завдання постає у вихованні покоління, яке здатне ефективно навчатися й працювати, зберігати та примножувати цінності свого народу та країни.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Барабаш, В. В. (2004). Молодіжний рух як об'єкт і суб'єкт реалізації молодіжної політики. *Український соціум*, 1, 119-130.
- Біляєв, Я. М. (2019). Узагальнення світового досвіду державної політики соціальної мобільності молоді. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського, Серія: Державне управління*, 30(69), 3, 30-36.
- Гайванович, І. (2000). Молодіжний рух України: тенденції та перспективи розвитку. *Молода нація: альманах*, Спецвипуск, 115-121.
- Головенько, В. А. (2006). Молоде покоління України в алгоритмі суспільних процесів. *Український соціум*, 2, 20-34.
- Гринчишин, С. С. (2019). Молодіжна політика в Україні в сучасних умовах суспільного розвитку. Менеджер. *Вісник Донецького державного університету управління. Серія: «Державне управління»*, 82(1), 143-149.
- Гуцалова, М. В. (2014). Моделі молодіжної політики в країнах Європейського Союзу. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Серія: Політологія*, 230(218), 18-21.
- Жужа, Л. О. (2019). Молодіжна політика в Україні: сучасний стан і шляхи реформування. *Регіональні студії*, 19, 41-46.
- Каретна, О. О. (2009). Сучасні підходи до визначення поняття «молодь». *Актуальні проблеми політики: Збірник наукових праць*, 37, 287-292.
- Кожушко, Н. (2014). Теоретико-методологічні засади формування моделей державної молодіжної політики (державно-управлінський аспект). *Збірник наукових праць*, 41, 97-102.
- Конюх, Я. О. (2019). Особливості впливу молодіжних еліт на формування державної політики. *Публічне управління та митне адміністрування*, 3 (22), 68-73.

- Краснопольська, Т. М. (2019) Європейські моделі молодіжної політики та перспективи для України. Національний університет «Одеська Юридична Академія». *Політичне життя*, 3, 31-36.
- Малик, І. (2021). Аксиометричні акценти сучасної державної молодіжної політики в Україні. *Науково-теоретичний альманах Грані*, 24(3), 25-32. <https://doi.org/10.15421/172122>
- Мотречко, В. В. (2014). Особливості формування державної молодіжної політики в ЄС та перспективи її імплементації в Україні. *Публічне адміністрування: теорія та практика*, 2(12).
- Про основні засади молодіжної політики. №1414-IX. (2021, Квітень 27). *Закон України*. Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>
- Смокова, Г. (2019). Державна молодіжна політика в Україні: поняття та сутність. *Європейський політичний та правовий дискурс*, 6, 137-142. Відновлено з <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2019/2019-6-5/21.pdf>
- Стукан, Т. (2020). Молодіжна політика: суть, основні принципи та стан реалізації в Україні. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, (4), 125-131. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.4.15>
- Ecclestone, K., & Lewis, L. (2014). Interventions for Resilience in Educational Settings: Challenging Policy Discourses of Risk and Vulnerability. *Journal of Education Policy*, 29(2), 195-216.
- Schizzerotto, A., & Gasperoni, G. (2001). *Study on the state of young people and youth policy in Europe. Final reports №1: Executive summary and comparative reports*. IARD S.c.r.l. Via Soncino. Milano.
- Serban, A., & Barber, T. (2018). Insights into youth policy governance. *Council of Europe and European Commission*.
- Williamson, H. (2006). *Youth work and the changing policy environment for young people*. Leicester: The NYA; Spectrum.

REFERENCES

- About the main principles of youth policy. №1414-IX. (2021, April 27). *Law of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>
- Barabash, V. V. (2004). The youth movement as an object and subject of youth policy implementation. *Ukrainian society*, 1, 119-130.
- Bilyaev, Y. M. (2019). Generalization of the world experience of the state policy of youth social mobility. *Scientific notes of V. I. Vernadsky TNU, Series: State Administration*, 30(69), 3, 30-36.
- Ecclestone, K., & Lewis, L. (2014). Interventions for Resilience in Educational Settings: Challenging Policy Discourses of Risk and Vulnerability. *Journal of Education Policy*, 29(2), 195-216.
- Golovenko, V. A. (2006) The young generation of Ukraine in the algorithm of social processes. *Ukrainian Society*, 2, 20-34
- Grynychshyn, S. S. (2019) Youth policy in Ukraine in modern conditions of social development. *Manager. Bulletin of the Donetsk State University of Management. Series: "Public Administration"*, 82(1), 143-149.
- Gutsalova, M. V. (2014). Models of youth policy in the countries of the European Union. *Scientific works of the Black Sea State University named after Peter Mohyla complex "Kyiv-Mohyla Academy". Series: Political Science*, 230(218), 18-21.
- Haivanovych, I. (2000). Youth movement of Ukraine: trends and prospects of development. *Young Nation: Almanac, Special Issue*, 115-121.
- Karetna, O. O. (2009). Modern approaches to defining the concept of "youth". *Actual problems of politics: Collection of scientific works*, 37, 287-292.
- Konyukh, Ya. O. (2019). Peculiarities of the influence of youth elites on the formation of state policy. *Public administration and customs administration*, 3 (22), 68-73.
- Kozhushko, N. (2014). Theoretical and methodological foundations of the formation of state youth policy models (state-management aspect). *Collection of scientific papers*, 41, 97-102.
- Krasnopolska, T. M. (2019) European models of youth policy and prospects for Ukraine. *Odesa Law Academy National University. Political life*, 3, 31-36.
- Malik, I. (2021). Axiometric accents of modern state youth policy in Ukraine. *Grani*, 24(3), 25-32. <https://doi.org/10.15421/172122>
- Motrechko, V. V. (2014). Peculiarities of the formation of state youth policy in the EU and prospects for its implementation in Ukraine. *Public Administration: Theory and Practice*, 2(12).
- Schizzerotto, A., & Gasperoni, G. (2001). *Study on the state of young people and youth policy in Europe. Final reports №1: Executive summary and comparative reports*. IARD S.c.r.l. Via Soncino. Milano.
- Serban, A., & Barber, T. (2018). Insights into youth policy governance. *Council of Europe and European Commission*.
- Smokova, G. (2019). State youth policy in Ukraine: concept and essence. *European political and legal discourse*, 6, 137-142. Retrieved from <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2019/2019-6-5/21.pdf>
- Stukan, T. (2020). Youth policy: essence, main principles and state of implementation in Ukraine. *Taurian Scientific Herald. Series: Economics*, (4), 125-131. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.4.15>
- Williamson, H. (2006). *Youth work and the changing policy environment for young people*. Leicester: The NYA; Spectrum.
- Zhuzha, L. O. (2019). Youth policy in Ukraine: current state and ways of reform. *Regional Studies*, 19, 41-46.